

Monumentnummer*: 522401

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 22 augustus 2002
Kadaster deel/nr 82733/195

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
's-Hertogenbosch	's-Hertogenbosch	Noord-Brabant

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
's-Hertogenbosch	H			4938

Omschrijving**

Hekellaan 4, 's-Hertogenbosch (Complexonderdeel 1) Inleiding.

De voormalige Rijks HBS is gelegen aan de noordelijke zijde van de Hekellaan, die de zuidelijke begrenzing van de Bossche binnenstad vormt. De Rijks HBS werd gebouwd in 1905, naar ontwerp van architect J.A. Vrijman, Rijksbouwkundige voor gebouwen van Onderwijs. De Rijks HBS vertoont stijlelementen van het Eclecticisme en de neorenaissance. Inwendig onderging het schoolgebouw in 1908, 1924 en 1954 enige verbouwingen. In hoofdlijnen is het schoolgebouw echter nog origineel.

Omschrijving.

Het gedeeltelijk onderkelderde schoolgebouw heeft een globaal L-vormige plattegrond met een vleugel aan de voorzijde (conciërgekamer en hoofdportaal) en aan de oostelijke gevel (leslokalen) en telt twee bouwlagen onder een samengesteld overstekend zadeldak, gedekt met leien. In het dakschild boven de voorgevel twee dakkapellen, boven de achtergevel vier dakkapellen. Schoorstenen boven de dakschilden boven voor- en achtergevel. Muren in baksteen met hardstenen dorpellijsten. Het schoolgebouw heeft T-vensters met drieruits bovenlicht onder segmentvormige ontlastingsboog. De voorgevel (zuidelijke gevel) is opgebouwd uit een twee traveeën tellend, sterk vooruitspringend gedeelte, met hierin de hoofdingang. Links hiervan een drie traveeën tellende gevelpartij. Rechts een smallere gevelpartij van één travee met aan de voorzijde een anderhalffaags uitbouw voor trappenhuis en toiletten onder lessenaarsdak en een éénlaags aanbouw onder plat voor de rijwielstalling. Ingangspartij onder segmentboog met dubbele houten paneeldeur en hoge, hardstenen stoep. Boven de hoofdingang een driedelig venster onder segmentvormige ontlastingsboog, rechts van de hoofdingang twee identieke, boven elkaar geplaatste vensters. Boven de hoofdingang een zandstenen

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

fries met de tekst "Rijkshoogereburgerschool Anno 1905" met op de uiteinden twee kopjes. Rechts boven de hoofdingang een natuurstenen reliëf met het Rijkswapen.

In de oostelijke gevel rechts de vleugel met leslokalen, links een vijf traveeën tellende gevelpartij, met hierin rechts, aansluitend op de uitstekende vleugel een aanbouw van anderhalve bouwlaag voor toiletten. Hierin kleine spleetvensters afgesloten door een keperboog. In de oostelijke zijde van deze aanbouw een achteringang met dubbele houten paneeldeur en zesruits bovenlicht onder segmentboog. Geheel links de aanbouw voor trappenhuis/toiletten, eveneens ter plaatse van de toiletten voorzien van spleetvensters. Boven in deze aanbouw een groot drielichtvenster. De achtergevel telt tien traveeën. Geheel rechts een éénlaags aanbouw onder plat dak. Hierin een achteringang, gevormd door een paneeldeur, voorafgegaan door een hardstenen stoep. Aan weerszijden hiervan kleine éénruits vensters.

De westelijke gevel heeft op de noordelijke en zuidelijke hoek risalerende gevelpartijen. Hierin ter hoogte van de zolder kleine vensters, boven het zoldervenster in de meest linkse hoekrisaliet een hijsbalk. Direct rechts van de noordelijke hoekrisaliet een zijingang.

In het inwendige is de oorspronkelijke dispositie van het schoolgebouw bewaard gebleven. Achter de hoofdingang een klein tochtportaal, dat toegang geeft tot de centrale gang, met aan weerszijden hiervan op de begane grond de directeurs- en conciërgeskamer en een viertal klaslokalen. De leslokalen in de noordelijke vleugel van de HBS worden ontsloten door een dwars hierop geplaatste gang. Aan de oostelijke zijde van de hoofdgang het trappenhuis, in de gang in de noordvleugel een stalen trap. Op de bovenverdieping lagen oorspronkelijk negen klaslokalen en de bibliotheek. In het interieur is nog een groot aantal oorspronkelijke elementen bewaard gebleven, onder meer op de begane grond in de gang een terrazzovloer met siertegelrand, dubbele beglaasde tochtdeuren met zij- en bovenlichten onder segmentbogen, oorspronkelijke paneeldeuren naar klaslokalen, sommige met zij- en bovenlicht onder segmentboog. In de klaslokalen houten vloeren. In het trappenhuis - door middel van twee rondbogen met zuil naar de gang geopend - hardstenen trappen. Op de tussenverdieping nog het oorspronkelijke toilettenblok. In de gang op de bovenverdieping een tegelvloer. Oorspronkelijke beschoten grenen kap nog aanwezig.

Langs de Hekellaan is het schoolterrein afgezet door middel van een smeedijzeren ajourhek.

Waardering.

De voormalige Rijks HBS met hek is van algemeen belang. De HBS bezit cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een sociaaleconomische en culturele ontwikkeling: het vormt een illustratie van de ontwikkeling van het hoger onderwijs rondom de eeuwwisseling. De HBS is als schoolgebouw voor hoger onderwijs van belang als illustratie van een typologische ontwikkeling. De HBS heeft architectuurhistorische belang als gaaf bewaard gebleven representant van de rijksarchitectuur aan het begin van deze eeuw. De HBS is tot slot van belang vanwege de gaafheid van in- en exterieur en vormt als gaaf bewaard HBS-gebouw een zeldzaam voorbeeld van dit bouwtype in Noord-Brabant.

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Onderwijs en wetenschap

Functie

Schoolgebouw

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument